

Лукаш Сергій Станіславович, доктор юридичних наук, професор, директор Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, заслужений юрист України

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ДЕРЖАВНА ГАРАНТІЯ

Актуальність теми дослідження полягає у відсутності досконалого механізму забезпечення соціального захисту працівників органів внутрішніх справ взагалі та забезпечення соціальних гарантій працівників поліції зокрема.

Невирішені раніше частини проблеми: законодавство України не містить спеціальних положень щодо прозорої моделі врегулювання соціального захисту працівників органів внутрішніх справ, хоча засади і закріплено в Кодексі законів про працю та низці інших нормативно-правових актів. Закон України «Про національну поліцію» встановлює низку гарантій, які стосуються безпосередньо особливостей соціального захисту працівників поліції, проте він не відображає повною мірою соціальну захищеність поліцейських, про що свідчить велика кількість дублюючих та відсилюючих норм.

Метою цієї статті є проведення аналізу існуючої системи правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України, визначення існуючих проблем і можливих шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення соціального захисту населення є одним із обов'язків України як соціальної держави. Стаття 46 Основного закону України закріплює державну гарантію: «Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом». У ч.5 ст. 17 Конституції прямо закріплено, що «держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей».

На даний час система соціального захисту ОВС України ґрунтується на обтяженій і заплутаній законодавчій базі, деякі норми якої носять чисто декларативний характер. Правове регулювання соціального захисту працівників поліції здійснюється Законом України «Про Національну поліцію України»

(далі – Закон), Кодексом законів про працю та іншими нормативно-правовими актами.

Так Законом передбачено наступні соціальні гарантії:

- зарахування стажу в органах поліції до страхового стажу; грошове забезпечення та інші компенсаційні виплати у відповідності до законодавства України (п. 4 ч. 10 ст. 62 Закону);

- під час виконання поліцейських повноважень користуються безоплатно всіма видами громадського транспорту приміського та міського сполучення (п. 7 ч. 10 ст. 62 Закону);

- позачергове придбання квитків і розміщення у готелі під час виконання службових повноважень (п. 7 ч. 10 ст. 62 Закону).

- медичне забезпечення поліцейських (ст. 95 Закону): безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України; пільговесанаторно-курортне лікування, відпочинок для поліцейських та членів їх сімей; щорічний психофізичний і фізіологічний диспансерний огляд;

- житлове забезпечення поліцейських (ст. 96 Закону): позачергове отримання права на поліпшення житлових умов в разі каліцтва, інвалідності або смерті поліцейського поліцейським, або членам їх сімей; отримання компенсації у розмірі до 3 мінімальних заробітних плат за найм житла в іншому населеному пункті у зв'язку із проходженням служби

- одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського (статті 97-101 Закону);

- пенсійне забезпечення поліцейських (ст. 102 Закону);

- навчання дітей поліцейських (ст. 103 Закону), а саме зарахування поза конкурсом до системи навчальних закладів Міністерств внутрішніх справ дітей поліцейських із відповідним стажем роботи.

Висновки. Зважаючи на аналіз законодавства про соціальний захист працівників поліції, необхідно констатувати, що зміст соціальних гарантій значно розширився у порівнянні з Законом України «Про міліцію» і містить необхідні положення щодо відповідної підтримки з боку держави. Проте система потребує вдосконалення.

Пропозиції та рекомендації. 1) кодифікація нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення та виокремлення в окремий розділ соціальне забезпечення працівників поліції як складову; 2) вивчення та використання досвіду держав-членів Євросоюзу з даного питання та імплементація до національного законодавства, враховуючи намір України розбудовувати відносини з ЄС на принципах інтеграції.

※»——«•※•»——«•※